

KUTSESTANDARD

Puhkpilliorkestri juht, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Puhkpilliorkestri juht, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Puhkpilliorkestri juht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks. Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule muusikaelamuse pakkumine.

Puhkpilliorkestri juhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning metoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi. Puhkpilliorkestrijuht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestri juht, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Ta organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Lisaks puhkpilliorkester, tase 5-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestri juht, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Ta võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Puhkpilliorkestri juht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Ta osaleb juhatatava orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent piirkondlikul laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

Puhkpilliorkestri juht, tase 8 on ka rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt puhkpillimuusika arendamisel nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Ta osaleb juhatatava orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel orkestrite konkurssidel. Ta viib läbi puhkpilliorkestri muusika meistrkursusi. Käib võimalusel külalisdirigendiks nii amatöör- kui ka professionaalsete orkestrite juures ning võimalusel osaleb rahvusvahelistes žüriides või rahvusvaheliste organisatsioonide töö korraldamises.

A.2 Tööosad

A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine

1. Tegevuse planeerimine.
2. Tööruumi ja inventari ettevalmistamine.
3. Orkestri struktuuri loomine ja arendamine.
4. Töökultuuri arendamine.

A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

1. Repertuaari valimine.
2. Proovide ettevalmistamine.
3. Proovide läbiviimine.

4. Töötamine pillirühmadega. 5. Dirigeerimine. 6. Kontserttegevus. A.2.3 Töötamine repertuaariga 1. Dirigendi töö repertuaariga. 2. Repertuaari kohandamine.
Valitavad tööosad
A.2.4 Orkestri loomine 1. Koostöö loomine katusorganisatsiooniga. 2. Orkestri majandamine. 3. Potentsiaalsetes pillimängijates huvi äratamine. 4. Pillimängu õpetamine. 5. Orkestri koosseisu komplekteerimine. 6. Inimeste juhtimine. A.2.5 Orkestri arendamine 1. Orkestri kaasajastamine. 2. Orkestri mängutaseme arendamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Puhkpilliorkestri juhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.
A.4 Töövahendid
Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Puhkpilliorkestri juhi töös on olulised loovus, loomingulisus, empaatiavõime, analüüsivõime, valmisolek meeskonnatööks, ping- ja stressitaluvus, enesedistsipliin, täpsus ja vastutustunne.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Puhkpilliorkestri juht, tase 5 on üldjuhul muusikalise kutsekeskharidusega või keskharidusega ja dirigeerimisalase koolitusega ning omab vähemalt kolmeaastast töökogemust orkestrijuhina.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Puhkpilliorkestri juht, orkestrijuh, puhkpilliorkestri dirigent, pasunakoori juht.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Puhkpilliorkestri juht, tase 5 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (lähiv kompetents) tõendamine. Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.4 ja B.2.5.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Koostab orkestri hooajalise töögraafiku ja eelarve kooskõlastatult tööandjaga. 2. Organiseerib orkestri tööks vajaliku inventari (nt toolid, puldid, noodid jms), lähtudes orkestri töökorraldusest. Korraldab orkestriproovide tegemiseks sobilikud tingimused (valgus, akustika, õhk, temperatuur jne).	

3. Koostöös orkestrantidega valib orkestri juhatuse (orkestrivanem, noodikoguhoidja jt) ning jagab neile ülesanded, lähtudes orkestri koosseisust ning vajadustest.
4. Tutvustab orkestrile proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) ning kontrollib nende kohustuste täitmist.

B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Valib orkestri repertuaari vastavalt orkestri võimetele, loomingulistele taotlustele ning ürituste vajadustele, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke.
2. Valmistab ette noodimaterjali, kirjutab vajaduse korral orkestri (lisa)partiisid.
3. Juhatab orkestriproove (sh kontserdi peaproov, akustikaproov), kasutades prooviaega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini.
4. Vastavalt valitud repertuaari raskusastmele ning orkestriproovide tulemustele teeb vajaduse korral eraldi proove pillirühmadega.
5. Dirigeerib orkestrit, lähtudes muusikast ja orkestri kunstilisest taotlusest, andes orkestrantidele vajalikud ja selged juhised orkestrimängu põhinoote täitmiseks, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust ja kunstilist üldmuljet.
6. Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile ja orkestri kunstilisele tasemele. Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist.

B.2.3 Töötamine repertuaariga

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Analüüsib esimese kuni kolmanda raskusastme puhkpilliorkestri repertuaariplaanis olevaid heliteoseid (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne), toetudes muusikateoreetilistele teadmistele; koostab heliteose interpretatsiooni plaani.
2. Vastavalt orkestri koosseisule ja orkestrantide mänguoskusele kohandab vajaduse korral valitud repertuaari (pillide asendamine partituuris, partituuris puuduvate pillipartiide kirjutamine, üksikute pillipartiide lihtsustamine jne).

VALITAVAD KOMPETENTSID

Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.4 ja B.2.5.

B.2.4 Orkestri loomine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. Arutab katusorganisatsiooniga (kool, kultuurikeskus, KOV jne) läbi orkestri loomise võimalused. Analüüsib koos katusorganisatsiooniga orkestri loomise mõju kohalikule kultuurielule. Tutvustab loodava orkestri eesmärke ning plaane katusorganisatsiooni juhtkonnale.
2. Koostab orkestri eelarve ja koostöös katusorganisatsiooniga lepib kokku orkestri ülalpidamiskulud (töötasud, harjutusruumi rent, noodimaterjali ost, pillide soetamine, transport, osalustasud jms) ja orkestri majandamise viisid (klubiline asutus, muusikaring, MTÜ, projektipõhisus, sponsorlus jne).
3. Lepib organisatsioonide (koolid, kultuurikeskused jne) juhtkonnaga kokku kohtumise pillimänguhuvilistega (sh vajaduse korral pillide tutvustamine), mille eesmärgiks on potentsiaalsetes mängijates huvi äratamine ning liikmete leidmine orkestrisse.
4. Organiseerib leitud pillimänguhuvilistele pilliõppe (puu-, vask- ja löökpillid) vastavalt loodava orkestri vajadustele ja võimalustele. Pillimängu õpetamisel arvestab puhkpillimängu õpetamise metoodika, pedagoogika ja ansamblimängu alustega.
5. Koondab pillimängu oskavad huvilised orkestrisse, jaotades mängijad pillirühmadesse vastavalt nende võimetele ja sobivusele.
6. Annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja orkestri tegevuse eest. Motiveerib ja innustab orkestrante. Annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet.

B.2.5 Orkestri arendamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Kaasajastab orkestri repertuaari ning tellib uudisloomingut vastavalt orkestri tasemele ja kunstilistele eesmärkidele. Täiendab ja uuendab orkestri inventari, kaasajastab olmetingimusi.

2. Arendab orkestri mängutaset läbimõeldult, kasutades orkestrantide mänguuskust toetavat ja rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikat (individuaalne töö, grupiproovid, kollektiivsed harjutused jne). Osaleb orkestriga konkurssidel vastavalt võimalustele ja orkestri tasemele.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Puhkpilliorkestrijuh, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Loob positiivse töömeeleolu. On oma nõudmistes konkreetne ja eesmärgile orienteeritud. 2. Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv. 3. Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täienduskoolitused, meistrkursused jne). 4. Arvestab oma töös teadmistega kultuuriloost ja muusikaajaloost. 5. Järgib organisatsioonis kehtestatud nõudeid, sh tuleohutus- ja turvanõudeid. 6. Järgib oma töös eetikanoorme. 7. Kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja standardmoodulitele IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 1 Arvuti kasutamise oskused). Kasutab tööks vajalikke eriprogramme, nt Sibelius, Finale. 8. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused). Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-01062017-05/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Andres Avarand, Tallinna Linnatranspordi Puhkpilliorkester Kalev Kütaru, Salme Kultuurikeskus Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Valdo Rüütelmaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.06.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Conductor, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	